

XXI Сідельниковські читання

18–20 вересня 2019 року у м. Львові відбулася XXI щорічна Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання педіатрії», присвячена пам'яті члена-кореспондента НАН та НАМН України професора В.М. Сідельникова та 75-річчю кафедри педіатрії №2 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

Цього року захід зібрав понад 1000 дитячих та сімейних лікарів, спеціалістів інших педіатричних спеціальностей, організаторів охорони здоров'я, освітян та науковців. Були представлені педіатричні кафедри 12 закладів вищої освіти МОЗ України та 3 академій післядипломної медичної освіти, а також ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О.М. Лук'янової НАМН України», Український інститут клінічної

генетики ХНМУ, ДУ «Інститут спадкової патології НАМН України», ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» та ін.

У відкритті всеукраїнського педіатричного форуму взяли участь керівники Асоціації педіатрів України, Вченої медичної ради МОЗ України, Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, Департаменту охорони здоров'я Львівської обласної державної адміністрації, Упра-

вління охорони здоров'я Львівської міської ради, представники Національної академії медичних наук України.

У програмній доповіді члена-кореспондента НАМН України професора О.П. Волосовця та академіка НАМН України професора Ю.Г. Антипкіна були визначені основні сучасні виклики, що стоять перед медициною дитинства. Так, тривожний тренд останніх двох десятиліть — зменшення кількості здорових дітей у країні, що відбувається на тлі зниження чисельності дитячого населення з 10 775 729 дітей 0–17 років у 1994 році до 7 609 297 у 2018 році при високих рівнях захворюваності і поширеності хвороб дитячого віку, епідемічних спалахах кору, захворюваності на гострі респіраторні інфекції та грип — вимагає підвищеної уваги суспільства та влади до забезпечення дитячого населення якісною медичною допомогою, враховуючи прогресуюче скорочення підготовки педіатрів у закладах вищої медичної освіти та зменшення кількості дитячих лікарів до 8241 особи проти 12,4 тисяч у 2011 році. Тобто за останні 8 років кількість дитячих лікарів в Україні зменшилась на 3,9 тисяч осіб, а укомплектованість погіршилась у 1,42 разу. На 1,6 тисяч осіб зменшилась кількість лікарів-педіатрів міських дільниць, а укомплектованість погіршилась майже у 1,5 рази. На 228 осіб зменшилась кількість неонатологів, на 180 осіб — кількість дитячих інфекціоністів.

Протягом чотирьох пленарних, двох секційних засідань та методичної наради заслухано 102 наукові доповіді та 49 стендових презентацій від понад 50 провідних вітчизняних та іноземних вчених та численних авторських колективів. Вони були присвячені актуальним питанням організації педіатричної допомоги, діагностики, лікування та профілактики найбільш поширеної неінфекційної та інфекційної патології дитячого віку, імунопрофілактики як складової національної безпеки держави, досягненням у педіатрії та клінічній генетиці, запобігання поліпрагмазії, стримування антибіотикорезистентності, раціональної фармакотерапії на засадах доказової

медицини та подальшого розвитку педіатричної освіти та науки.

Велику зацікавленість учасників форуму викликали доповіді провідних науковців з університетів Інсбруку (Австрія) та Варшави (Польща) щодо сучасних проблем респіраторної патології, алергічних захворювань у дітей та їх лікування на засадах доказової медицини.

У фокусі уваги форуму була раціональна антимікробна терапія в практиці педіатра та сімейного лікаря, сучасні стратегії стримування росту антибіотикорезистентності.

У межах конференції відбулася щорічна науково-методична нарада «Актуальні питання викладання педіатрії у вищих закладах освіти та закладах післядипломної освіти», у роботі якої взяли участь понад 70 завідувачів кафедр та професорів, завучів педіатричних кафедр 15 закладів вищої освіти та закладів післядипломної освіти МОЗ та МОН України. У рамках наради пройшла презентація 75-річного досвіду викладання на кафедрі педіатрії №2 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, зокрема показано результати запровадження об'єктивно структурованого клінічного іспиту (OSCE) на різних етапах підготовки майбутніх лікарів. Були заслухані звіти завідувачів опорних педіатричних кафедр щодо виконаної методичної роботи протягом звітного періоду, а також проведений круглий стіл з актуальних питань викладання педіатрії.

Учасники конференції висловили впевненість, що покращенню освітньої діяльності закладів вищої освіти щодо підготовки дитячих лікарів сприятиме впровадження нових стандартів підготовки за спеціальностями «Медицина» та «Педіатрія» на засадах проблемно-орієнтованої та поглибленої практичної підготовки.

Пріоритети підготовки дитячих лікарів та наукового пошуку повинні визначатись, перш за все, потребами галузі. На цей час в Україні спостерігається зростання поширеності у дітей хвороб органів дихання, вроджених вад розвитку, новоутворень, хвороб ендокринної системи, хвороб системи крово-

обігу, травм та отруєнь. Вочевидь, така динаміка поширеності хвороб дитячого віку свідчить про вплив забрудненого довкілля, нездорового способу життя більшості українських родин, низки спадкових факторів, нераціонального харчування та поширення шкідливих звичок серед дітей та підлітків. Нині процеси реформування галузі та медичної освіти відбуваються на тлі різкого зменшення обсягів підготовки дитячих лікарів у медичних вишах, що може призвести до кризових явищ щодо забезпеченості дитячими лікарями, дитячими інфекціоністами і неонатологами та у майбутньому погіршить якість надання медичної допомоги дитячому населенню нашої країни.

Учасники конференції зазначили, що:

— стан здоров'я дитячого населення країни продовжує погіршуватись; рівні захворюваності та поширеності хвороб дітей в Україні залишаються вищими, ніж у країнах Європи;

— в Україні зменшується народжуваність та спостерігається тенденція до зростання смертності дітей віком до 5 років;

— найкраща динаміка зменшення малюкової смертності у 2019 році — до 4,65‰ — досягнута у Львівській області за рахунок ефективної роботи педіатричних служб м. Львова та області;

— протягом останніх років привертає увагу найвище збільшення захворюваності та поширеності у дітей новоутворень (у 2 рази), хвороб ендокринної системи, хвороб системи кровообігу, хвороб сечостатевої системи, хвороб кістково-м'язової системи, вроджених вад розвитку, деформацій та хромосомних аномалій, хвороб вуха та соскоподібного відростка та хвороб органів дихання;

— найгірші показники стану здоров'я дитячого населення спостерігаються у м. Києві та Київській, Івано-Франківській, Житомирській і Дніпропетровській областях, великих промислових регіонах та північних областях, які зазнали та продовжують зазнавати негативного впливу аварії на ЧАЕС;

— обсяги охоплення дитячого населення країни вакцинопрофілактикою залишаються

недостатніми, що може призвести до епідемічних спалахів, зокрема дифтерії;

— обсяги підготовки студентів у закладах вищої освіти за спеціальністю «Педіатрія» у 2019 році становили лише 197 осіб у 8 медичних вишах, що є вкрай недостатніми та такими, що не відповідає потребам галузі; у 6 закладах вищої медичної освіти підготовка дитячих лікарів взагалі не проводиться;

— як наслідок, кількість дитячих лікарів зменшується, зростає кадровий дефіцит (до 1000 вакантних посад), а укомплектованість посад у закладах охорони здоров'я становить лише 76%.

Враховуючи вищенаведене та необхідність постійної уваги до педіатричної галузі, учасники XXI Всеукраїнської науково-практичної конференції із міжнародною участю «Актуальні питання педіатрії», присвяченої пам'яті члена-кореспондента НАН та НАМН України професора В.М. Сідельникова та 75-річчю кафедри педіатрії №2 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, вважають за необхідне звернутися до нового складу Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо **наступних невідкладних заходів та пропозицій:**

— Створити та затвердити загальнодержавну програму, спрямовану на захист прав дітей України, залучивши провідних фахівців галузі.

— Ужити попереджувальних заходів щодо вакцинації населення в умовах епідемії дифтерії, що насувається на країну.

— З метою збереження здоров'я наступних поколінь законодавчо заборонити рекламу алкогольних напоїв та пропаганду тютюнопаління у засобах масової інформації.

— Надати наукове обґрунтування впровадження ефективних стратегій профілактики, діагностики та лікування поширених хвороб дитячого віку.

— Звернутись до МОЗ України із пропозицією щодо збільшення державного замовлення на підготовку дитячих лікарів у закладах вищої освіти МОЗ та МОН України у 2019 році

з встановленням фіксованого плану до 1000 осіб, із них не менше 500 місць передбачити для вступників із сільської місцевості на умовах угод з місцевими громадами щодо наступного обов'язкового відпрацювання у державних та комунальних закладах охорони здоров'я.

— Повторно звернутись до МОЗ та МОН України щодо встановлення прохідного балу із результатів ЗНО на спеціальність «Педіатрія» на рівні 140 балів, оскільки за престижністю вона поступається спеціальності «Медицина» та не може конкурувати з нею в умовах конкурсного прийому у галузі знань «Охорона здоров'я».

— Продовжувати створювати підручники та посібники за спеціальністю «Педіатрія» на досвіді кращих міжнародних практик.

— Розглянути стандарти педіатричної освіти на післядипломному етапі підготовки лікарів, безперервного професійного розвитку лікаря з урахуванням національних традицій та досвіду європейської системи вищої освіти і медичної допомоги.

— Забезпечити належні соціальні гарантії усім учасникам освітнього процесу (як лікарям, так і викладачам закладів вищої медичної освіти) щодо розвитку післядипломної медичної освіти та безперервного професійного розвитку, оскільки без зазначеного їхня участь у міжнародних обмінах та закордонному стажуванні є проблематичною.

Оргкомітет конференції

